

УДК343.98

Каріна Володимирівна ОНИШКО,

курсант групи Ф1-301 ХНУВС

Науковий керівник: Приходько В. О.

ОСОБЛИВОСТІ ВСТАНОВЛЕННЯ ТА ПІДТРИМАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОГО КОНТАКТУ З НЕПОВНОЛІТНІМИ ОСОБАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ

Неповнолітні особи є найменш захищеною категорією суб'єктів, що потребують особливої уваги та турботи з боку держави в процесі відстоювання ними своїх прав і свобод. Особливого значення набуває захист та забезпечення прав і законних інтересів неповнолітніх, які стають учасниками кримінального провадження.

Встановлення та підтримання психологічного контакту з неповнолітніми особами є запорукою досягнення цілей допиту, а тому слідчим на підготовчому етапі цієї слідчої (розшукової) дії важливо враховувати наступні обставини: індивідуальні психологічні особливості; відомості про особу; залучення певних учасників; місце проведення; перелік та зміст запитань.

В ході проведення допитів неповнолітніх осіб слідчому необхідно враховувати таку індивідуальну особливість їх психіки, як схильність до навіювання та впливу з боку сторонніх осіб, що дуже впливає на сприйняття ними оточуючої обстановки.

Ефективність допиту досягається вивченням умов життя, виховання, інтересів неповнолітніх, відносин з батьками, а також деяких інших обставин. На думку деяких вчених (О. М. Васильєв та ін.), вивчення особистості неповнолітнього займає головне місце під час підготовки до допиту.

Важливим для цієї слідчої дії є залучення до її проведення осіб, вказаних у законі, які повинні бути присутні під час допиту неповнолітнього. Слідчий має брати до уваги, що така дія проводиться у присутності батьків, педагога, психолога, а за необхідності – лікаря. Питання щодо залучення одного з батьків неповнолітньої особи до проведення допиту є досить спірним. З однієї сторони, в присутності рідних людей підліток буде відчувати себе в безпеці та відповідно нічого не буде загрожувати його стабільному психологічному стану. А з іншої сторони, підліток може відчувати в присутності батьків почуття сорому або страху, вразливо реагувати на жести чи емоції батьків, а також відволікатися на їх міміку чи рухи та, керуючись цими факторами, давати неправдиві свідчення або зовсім відмовитись відповідати на поставлені слідчим запитання.

Не менш важливим аспектом для слідчого під час проведення допиту неповнолітнього є вибір місця проведення допиту та облаштування відповідної обстановки. Його можна проводити як вдома чи в школі неповнолітнього, так і в кабінеті слідчого – це залежить від обставин що склалися та психологічних особливостей дитини (підлітка).

В свою чергу, питання до неповнолітньої особи мають бути простими для її розуміння, не завдавати принизливого чи образливого відчуття. Після питання слідчого неповнолітня особа також не повинна відчувати натиску на себе зі сторони будь-якого учасника допиту. Правдивість отриманих відомостей багато в чому залежить від «якості» поставлених запитань.

Таким чином можна стверджувати, що першорядним завданням слідчого в ході проведення допитів неповнолітніх осіб є встановлення та підтримання психологічного контакту з ними, що досягається вивченням, аналізом та врахуванням важливих обставин, що є вищенаведеними нами.

Одержано 20.04.2019

УДК 343.98

Олександр Павлович СЛОБОДЯНИК,

курсант групи Ф2-302 ХНУВС

Науковий керівник: кандидат юридичних наук Заболотна Ю. В.

ОСОБЛИВОСТІ ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ ДОПИТУ ІНОЗЕМЦІВ

Правова наука України приділяє особливу увагу правовому статусу іноземних громадян в кримінальному судочинстві. Кримінально-процесуальне законодавство України має ряд недоліків з питань, пов'язаних із правовою регламентацією участі іноземних громадян у кримінальному судочинстві України.

Після введення до КПК України правової норми, яка звільняє особу, що має процесуальний статус свідка, від обов'язку давати свідчення щодо членів власної сім'ї та близьких родичів, почали з'являтися дисертаційні дослідження, присвячені даній проблематиці.

До сьогоденні питанням правового статусу іноземців, розслідуванням злочинів, вчинених іноземцями, та висвітленню їх криміналістичних аспектів були присвячені окремі праці О. І. Бастрикіна, Р. С. Белкіна, П. Н. Бірюкова, Н. О. Жукової, О. А. Калганової, І. М. Князева, І. І. Когутича, А. Г. Крамарева, В. П. Лаврова, П. Г. Назаренка, О. І. Олександрової, К. Є. Остроги та інших.

Розглянемо сутність офіційного визначення дефініції «іноземець» У статті 1 Закону України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства від 4 лютого 1994 року, іноземець – це визнаються особи, які не перебувають у громадянстві України і є громадянами (підданими) іншої держави або держав.

Тобто слід зазначити, що виклик на допит іноземців, які прибули до країни у складі делегацій, туристичних груп, морських круїзів тощо повинен відбуватися через керівників цих груп, делегацій. Іноземці-студенти, а також інші іноземні громадяни, що проходять навчання в Україні, можуть бути викликані через адміністрацію навчальних закладів, земляцтва та інші організації, до яких вони входять. У таких випадках слідчий повинен продумати, як іноземець, що не знає мови і відповідного населеного пункту (міста), зможе